

Uitvoeringsrapportage landspakket Curaçao

Periode: 1 januari 2024 – 31 maart 2024

Datum: 22 april 2024
Status: Definitief

Uitvoeringsrapportage landspakket Curaçao 2024 no.1

1. Inleiding

Sinds begin 2021 werken Curaçao en de Tijdelijke Werkorganisatie (hierna: TWO) aan de invulling en uitvoering van een breed palet aan hervormingen zoals beschreven in het landspakket Curaçao. Deze hervormingen moeten bijdragen aan de weerbaarheid en veerkracht van de economie en samenleving.

De thema's en maatregelen die zijn vastgelegd in het landspakket worden periodiek uitgewerkt in een Uitvoeringsagenda, met concrete stappen en acties die genomen moeten worden om de hervormingen te realiseren. Daarnaast wordt door Curaçao en de TWO periodiek een rapportage opgesteld over de uitvoering van het Landspakket (hierna: de Uitvoeringsrapportage). Deze Uitvoeringsrapportage omvat een gezamenlijke visie op de voortgang van de afspraken zoals gemaakt in de laatste Uitvoeringsagenda.

Voorliggende eerste Uitvoeringsrapportage van 2024 beschrijft de uitvoering van het landspakket Curaçao gedurende de periode 1 januari tot en met 31 maart 2024. Specifiek wordt in de volgende sectie een update gegeven over de voortgang van individuele activiteiten en deelresultaten die gepland waren in de Uitvoeringsagenda Q1 2024. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. In de kolom toelichting worden bijzonderheden, aandachtspunten of oorzaken van eventuele vertragingen nader toegelicht.

.....
G.S. Pisas
*Minister van Algemene Zaken,
Minister-President van Curaçao*

.....
A.C. van Huffelen
*Staatsecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties*

2. Voortgang landspakket Curaçao op activiteitsniveau

Deze sectie bevat de rapportage over de voortgang van de Uitvoeringsagenda op activiteitsniveau over de periode 1 januari tot en met 31 maart 2024. Voor elke uitvoeringsactiviteit geeft een kleurcode een samenvatting van de voortgang. Deze kleurcodes staan hieronder toegelicht.

	De uitvoering van de activiteit verloopt volgens planning en de opgeleverde resultaten zijn van goede kwaliteit. Als geplande resultaten niet tijdig zijn opgeleverd, dan is daar een goede reden voor en is de verwachting dat deze activiteit nog wel binnen afzienbare tijd afgerond kan worden.
	De voortgang van de activiteit en/of de kwaliteit van de directe resultaten blijft achter bij de verwachtingen. Het risico bestaat dat het beoogde doel van de maatregel of activiteit niet (tijdig) gerealiseerd zal worden. Voortgang en kwaliteit worden nauwgezet gemonitord en waar nodig worden beheersmaatregelen genomen.
	De voortgang en/of de kwaliteit van de resultaten blijft structureel achter bij de verwachtingen. Beheersmaatregelen zijn genomen om de risico's op achterblijvende voortgang en kwaliteit te mitigeren, maar deze hebben voornamelijk niet tot resultaten geleid. Er is een groot risico dat de realisatie van de doelstelling van deze en mogelijk andere maatregelen in gevaar komt.
	Grijs geeft aan dat er voor deze rapportageperiode geen activiteiten gepland stonden in de Uitvoeringsagenda, en dat er dus niets te rapporteren valt.

Thema A: Financieel beheer

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie, en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/verantwoordelijkheden/bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	9. Basis op orde: Het op orde brengen van de werking van het begrotingsproces, zodanig dat de opzet en de kwaliteit van de beleidsbegroting aanzienlijk verbeteren en alle partijen meer hun rol- en verantwoordelijkheid voor de begroting dragen.	30 november 2024		Traject is volgens planning gestart.
				10. Een stapsgewijze verbetering en herontwerp van het begrotingsbeleid, het begrotingsproces en de begrotingsopzet naar een meerjarig beleids- en doelstelling gedreven vorm van begroten (policy based budgeting).	31 oktober 2025		Traject zal volgens planning in 2025 starten.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	10. Verbeterd (jaareinde) proces en planning uitgewerkt om de doorlooptijd van de oplevering en controle van de jaarrekening fors te verminderen.	29 februari 2024		Oplevering en controle jaarrekening 2022 is afgerond. T.a.v. voorgaande jaren is sprake van een verbetering. Ook is een nieuwe planning opgesteld en zijn er afspraken gemaakt om de doorlooptijd ten aanzien van de oplevering en de controle van de jaarrekening 2023 verder te verkorten.
				12. Aanvullend onderzoek naar mogelijkheden die kunnen helpen bij de uitvoering van de Roadmap Financieel Beheer, zoals aanpassingen in beleid en regelgeving.	n.n.b.		Activiteit is tijdelijk on hold gezet i.v.m. prioritering in de inzet van de beschikbare capaciteit binnen Financiën.
				13. Roadmap: Met betrekking tot het deeltraject "Beloning van Personeel" zal middels interne en externe rapportage worden vastgesteld dat de interne controle op de getrouwheid en rechtmatigheid van de opgenomen personeelsgegevens in de personeelsadministratie en de doorgevoerde mutaties in de salarisadministratie t/m 30 juni 2022 is afgerond (inclusief rapportage).	2 januari 2024		De IAD-Fin heeft om verschillende redenen de controles nog niet afgerond. Om verdere vertraging te voorkomen zullen de controles onder directe supervisie van de Program Board Roadmap (PBR) worden uitgevoerd, zodat deze alsnog voor eind april kunnen worden afgerond.
				14. Onderzoek ten behoeve van de implementatie van de nieuwe werkwijze is afgerond.	n.n.b.		Het onderzoek voldeed niet aan de verwachtingen en er is gebleken dat sprake is van een directe samenloop met maatregel B.4. Bezien wordt nog hoe beide trajecten in samenhang kunnen worden opgepakt.
		17. Uitvoeren periodieke interne audits door de IAD.	31 januari 2024		Activiteit is afgerond, wat heeft geresulteerd in een beter gestructureerde aanpak van de audits door de IAD.		

			19. Roadmap: Alle personeelsgegevens in de personeelsadministratie zijn up-to-date.	30 juni 2024		Er dreigt een vertraging, doordat de inrichting van het systeem Motion langer duurt dan gepland. Daarnaast moet voor een aantal trajecten de werving van het benodigde personeel nog worden afgerond.
			20. Roadmap: Studieleningen worden juist en volledig gewaardeerd.	30 juni 2024		De afdeling Financiële Rapportage heeft een voorstel opgesteld. Indien het voorstel wordt geaccordeerd, zal worden gestart met de opschoning van de gegevens in de financiële administratie.
			21. Roadmap: Er wordt een bevestiging bij de jaarrekening van Curaçao verstrekt.	30 september 2024		Loopt conform planning.
			22. Roadmap: Belastinginkomsten worden getrouw en rechtmatig verantwoord.	31 december 2024		De diverse trajecten lopen grotendeels conform planning. Waar nodig vindt door de Program Board Roadmap (PBR) bijsturing plaats.
		A.1.3	Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	6. Onderzoeken mogelijkheden voor een alternatieve aanpak om de positie en effectiviteit van de instituties te optimaliseren.	Q1 2024	Besloten is om de positie en de effectiviteit van de Algemene Rekenkamer van Curaçao te optimaliseren door middel van rechtstreekse collegiale ondersteuning door de Algemene Rekenkamer Nederland. Gezamenlijk wordt een plan van aanpak uitgewerkt. Bezien wordt nog of een dergelijke aanpak, voor zover nodig, ook mogelijk is bij de Raad van Advies.
		A.1.4	Uitwerken van een integrale visie en een stappenplan voor de langere termijn om het financieel beheer (incl. toezicht), het financieel beleid en het begrotingsproces op orde te krijgen, vanuit de noodzaak om als overheid in control te zijn.	2. Bestuurlijk vaststellen van een Theory of Change en bijbehorende routekaarten voor geheel thema A.	29 februari 2024	De Theory of Change is opgesteld. Hierbij is gebleken dat de aanpak rondom de inrichting van de financiële functie en processen moet worden afgestemd met het VFO traject (maatregel B.4), waardoor bestuurlijke vaststelling nog niet kon plaatsvinden.
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.2	Implementeren Plan van Aanpak Nationaal Statistisch Systeem (NSS) en mechanismen voor aanlevering, bewerken en disseminatie van data	2. Opleveren samenwerkingsconvenanten, ten behoeve van het NSS.	1 juni 2024	Het convenant met OWCS is afgerond. Er is een conceptconvenant voor inspectie van belastingen, van het Ministerie van Financiën. Na GMN en stichting Carmabi (over Flora en Fauna) zijn er nu 4 convenanten opgeleverd. Met SOAW zal nog een convenant volgen.
				4. Start ontwerp en bouw Data Dashboard	1 februari 2024	De licenties om de database over te zetten bij het CBS zijn niet gefinancierd. Het Dashboard wordt aangepast wanneer de database in gebruik is genomen (zie A.2.2.11).
				9. Een oplaadportaal en datawarehouse. Personeel getraind voor het gebruik.	n.t.b.	Het oplaadportaal, de data warehouse en het trainen van het personeel, volgen nadat de database in gebruik is genomen (zie A.2.2.11).

				10. Databronnen van andere departementen en instanties (van b.v. onderwijs en basisregistratie) koppelen aan de database.	n.t.b.		De koppeling met de databronnen gaat lopen nadat de database in gebruik is genomen (zie A.2.2.11).
				11. Ingebruikname Database GMN door CBS	1 februari 2024		De database is aangepast, bekostiging van initiërende licenties zal vanuit het Landspakket plaats gaan vinden.
				12. Vaststellen nieuwe statistiekverordening in RvM, samen met National Strategy for the Development of Statistics (NSDS).	1 maart 2024		Een aangepaste statistiekverordening die past binnen uitgangspunten van VFO, zal opnieuw moeten worden voorzien van een toelichting en juridisch advies, voordat het kan worden beoordeeld door de minister. BPD, NHC en TWO zijn in overleg over op gang krijgen van de wetgevingstrajecten.
				13. Verkennen welke activiteiten in een vervolg Plan van Aanpak kunnen worden opgenomen voor 2024 en 2025, ter versterking van NSS en CBS, in het bijzonder gericht op verbeteren nationale rekeningen.	1 februari 2024		CBS heeft aangegeven waar zij in fase II zich op gaat richten en heeft het conceptplan opgeleverd. Met MEO wordt gewerkt aan een tourism satelite account, t.b.v. nationale rekening.
				14. Peer review Nationaal Statistisch Systeem vanuit samenwerkingsverband Dutch Caribbean Statistical System (DCSS)	1 maart 2024		DCSS heeft besloten het uitvoeren van een peer review verder uit te werken. Curaçao is penvoerder.
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1	Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidierelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	10. Evaluatie pilot SOAW en bepalen vervolg	29 februari 2024		Activiteit is afgerond. Resultaat is opgenomen in de uitvoeringsagenda, in de vorm van nieuwe activiteiten. Bezien wordt nog in hoeverre de subsidie-unit ook voor andere ministeries ingezet kan worden.
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.4.0	Activiteit nader in te vullen				

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting	
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	B.1.1	Doorlopend			
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-)overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.2	Uitvoeren doorlichting overheids-nv's.	1. Definitieve eindrapportage opgeleverd.	1 april 2024	Het onderzoek wordt conform verwachting uitgevoerd door de SOAB onder begeleiding van de Stuurgroep, maar er moet rekening worden gehouden met twee extra maanden voor de afronding daarvan.
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1	Vaststellen overall plan van aanpak verbetertrajecten	8. Uitvoeren quick scans 9 ministeries, met prioriteit bij organisatie-inrichting ministeries	31 maart 2024	Fase I van de quick scans is afgerond met het vaststellen van basisrapporten per ministerie. Fase II vindt plaats in Q1 en Q2 2024.
				10. Uitwerken voorwaarden voor besluitvorming over implementatie van de verbetervoorstellen	31 maart 2024	Dit resultaat overlapt met resultaat B.6.3.7 en komt te vervallen.
				13. Werving en selectie programmaorganisatie	31 maart 2024	Er is een kwartiermaker Directie Topkader Overheid en een kwartiermaker Landsbeleid aangetrokken.
				14. Start implementatietraject	31 maart 2024	Implementatie kan pas volledig van start als de gesprekken met de vakbonden over het sociaal beleidskader (B.4.1.10) zijn afgerond en het door de Raad van Ministers formeel is vastgesteld. Ook dient het Directoraat Topkader Overheid operationeel te zijn om de Secretarissen-Generaals die in vaste dienst zijn te kunnen herplaatsen en de functie van Secretaris-Generaal te kunnen laten vervallen. Ook dient een wettelijk traject (LABO) te worden afgerond. Daarna kan pas de functie van Algemeen Directeur worden geïntroduceerd. Het lijkt politiek niet haalbaar om de Algemene Directeuren op korte termijn te benoemen. Welke verbeteringen nu al wel kunnen worden doorgevoerd wordt verkend, met name op het gebied van de dienstverlening.

				15. Evaluatie versterken MT SOAW.	1 februari 2024		De evaluatie is afgerond. Deze activiteit wordt niet meer opgenomen in de volgende Uitvoeringsagenda.
		B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie	1. Actualiseren, consolideren en digitaliseren wettenbestand conform huidig staatsbestel (wegwerken achterstanden ontstaan na 10-10-10)	31 maart 2025		Verbeterpunten voor de huidige wettenbank worden voorgelegd aan het bestuur. In het tweede kwartaal wordt een besluit verwacht, waarna een nieuwe opdracht voor het verbeteren van de digitale wettenbank volgt.
				4. Ondersteuning wetgevingsfunctie t.b.v. uitvoeren Landspakket.	Doorlopend		Tijdens de wetgevingsconferentie Koninkrijk van 20 t/m 22 maart 2024 in Curaçao is onder meer door juristen uit 4 Landen verkend op welke trajecten ondersteuning van wetgevingsjuristen mogelijk is. Er wordt gewerkt aan een ondersteuningsverzoek voor wetstrajecten t.b.v. digitalisering dienstverlening overheid (invoering "e-Government"), digitale identificatie en de rechtspositieregeling CARMIL (H.17).
				6. Opleveren functiewaarderingsonderzoek en aanbieden rapport RvM	1 november 2023		Er is even gewacht met het definitief maken van het rapport om aansluiting te zoeken met VFO (B4.1). Nu dat deze afstemming heeft plaatsgevonden is het duidelijk dat VFO geen aanleiding vormt om dit type besluiten te laten liggen. Het rapport wordt klaar gemaakt voor besluit door RvM, dat onder meer het aanpassen van inschaling zou kunnen betreffen.
				7. Uitverhuizen en ontvlechten huurcommissie bij WJZ afgerond.	1 december 2023		Het secretariaat van de Huurcommissie is per 1 februari ondergebracht bij het Ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening. Deze activiteit is afgerond en komt niet terug in de volgende uitvoeringsagenda.
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versobering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.3	In aanvulling op het vergelijkend onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden wordt een benchmark onderzoek uitgevoerd waarin de arbeidsvoorwaarden uit de (semi)publieke sector worden vergeleken met de private sector.	8. Bestuurlijke reflectie gereed over B5 inclusief doorkijk over hoe verder.	29 maart 2024		TWO heeft nog geen beleidsreactie ontvangen.

B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.3	Implementatie mobiliteitsbeleid	4. Implementatie gereed.	1 april 2024		Deze activiteit is na Q4 2023 opgenomen in de volgende uitvoeringsagenda onder B.4.1.16 en komt te vervallen.
				5. Inrichten mobiliteitsbureau: procedures en processen ten behoeve van oplossen (juridische) knelpunten	n.t.b.		Deze activiteit is na Q4 2023 opgenomen bij B.4.1.16 en komt te vervallen.
				6. Inrichten mobiliteitsbureau: vaststellen richtlijnen en procedures voor toepassen (intern) herplaatsing actieven, flexibele inzet, gedwongen uitstroom en waarnemingen korter dan jaar.	n.t.b.		Deze activiteit is na Q4 2023 opgenomen bij B.4.1.16 en komt te vervallen.
				7. Sociaal plan: concept ontwerp-beleidsdocument Sociaal Plan gereed.	30 januari 2024		Het overleg met de vakbonden over het Sociaal Beleidskader Organisatieverandering loopt, maar heeft nog niet tot overeenstemming geleid.
		B.6.6	Moderniseren arbeidsvoorwaarden	1. Beleidskader gereed	1 juni 2024		Er wordt gewerkt aan het nieuwe beleidskader, conform plan van aanpak.
		B.6.7	Optimaliseren personele inzet programmastructuur en staande organisatie Ministerie BPD: investeren in aansluiting van de programmastructuur op de staande organisatie van het Ministerie BPD.	3. Ambtenaren die betrokken zijn bij het Landspakket zijn getraind op het gebied van projectmanagement	1 november 2024		De leergang is gestart met 2 trainingdagen voor leidinggevend en medewerkers, en zal tot november doorlopen.
				4. Opstellen roadmap.	1 november 2024		De roadmap is opgesteld en wordt afgerond.
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	B.7.0	Activiteit nader in te vullen				
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.3	Vaststellen plannen van aanpak op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	31 maart 2024		De transitie manager heeft in het eerste kwartaal 2024 een plan van aanpak opgeleverd. Deze activiteit is afgerond en komt niet terug in de volgende uitvoeringsagenda.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: - een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; - invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; - het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden.	B.9.1	Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.	1. Oplevering en vaststelling organisatie- en formatierapporten	30 april 2024		De tweede fase van de quick scans moet nog starten en heeft negen Organisatie en Formatierapporten (O&F) en negen rapportages met uitwerkingpunten per ministerie (B.4.1.8) als resultaat.

B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.3	Implementatie plan van aanpak	7. Regierol werkgroep Huisvestingsbeleid vastgesteld door RvM.	1 januari 2024		De regierol die de werkgroep Huisvestingsbeleid moet vervullen vraagt om een besluit van de RvM. De brief van de SG BPD die daarvoor nodig is, moet opnieuw worden ingediend, omdat die inmiddels is verouderd. De werkgroep heeft een sleutelrol in het coördineren en adviseren rond verhuisbewegingen.
				9. Reductie energieverbruik overheid huisvesting	31 maart 2024		Adviesrapport over beheersmaatregelen energiereductie van Aqualectra is nog niet aangeleverd bij het Ministerie van BPD. De energiekosten zijn sinds 2022 enorm gestegen. Dit is een van de redenen waarom de kosten van huisvesting voor de overheid van Curaçao terug zijn op het niveau van 2020.
				12. Nota 'problemanalyse' & verbetervoorstellen door de nieuwe vastgoedmanager	31 maart 2024		Conceptnota ligt er. Voordat overgegaan kan worden tot vaststelling van de nota, moet de projectmanagementorganisatie vastgoed (E.7.2.1) zijn gestart.
				13. Kwantitatieve nulmetingen (m2 per medewerker) t.b.v. een Huisvestingsplan per ministerie.	31 maart 2024		De inventarisatie o.b.v. het aantal medewerkers en het aantal gehuurde vierkante meters overheidshuisvesting loopt.
				14. Huisvestingsplan overheid Curaçao	31 maart 2024		Het huisvestingsplan t.b.v. Implementatieplan is afgerond. Besluitvorming en realisatie zal de nodige tijd in beslag nemen.
				15. Businesscases "Nationale Bibliotheek Curaçao i.c.m. OWCS huisvesting" en "Postkantoor"	31 maart 2024		De business cases bibliotheek en Postkantoor zijn op hoofdlijnen afgerond maar dienen nader te worden uitgewerkt en aangeboden aan de RvM.
				16. Rapportage tussenstand kostenreductie overheidshuisvesting t.o.v. vastgestelde begroting 2024 en werkelijke kosten over 2023	31 maart 2024		Het kostenniveau van huisvesting van de overheid laat een zorgelijke ontwikkeling zien. Er was sprake van een kostendaling zoals begroot, tussen 2020 en 2022, onder meer door heronderhandeling van huurcontracten en slimme verhuisbewegingen. Sindsdien hebben inflatie, stijging van energiekosten en inefficiënte verhuisbewegingen het kostenniveau teruggebracht op het niveau van 2020. Inspanningen om het nieuwe huisvestingsbeleid (B.10.3.7) en verlagen van energiekosten (B.10.3.9) te effectueren, zijn nog niet doorgezet.

B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.2	Inrichten Directie Informatievoorziening	1. Opleveren organisatieplan.	1 april 2024		Het organisatieplan is opgeleverd In de volgende uitvoeringsagenda volgt de bemensing van de Directie Informatievoorziening (B.11.2.2)
		B.11.3	Generieke cloud omgeving	4. In gebruik nemen Cloud omgeving	n.n.b		Voordat er applicaties in de Cloud omgeving in gebruik genomen worden zal er vanuit het Directie informatievoorziening (CIO-office) i.o. een richtingbepalend advies moeten komen.
		B.11.5	Digitale identificatie	4. Business case EHerkenning afgerond	1 februari 2024		Op verzoek van de stuurgroep is de business case voorzien van een vergelijking van aanbieders. Het plan van aanpak o.b.v. de business case wordt afgerond.
		B.11.8	Data Exchange project (ter vervanging van Stelsel Basisregistraties, B.11.6)	2. Planning werkzaamheden, opleidingen, inrichting zaakstelsel en bouwen & testen zaaktypen afgerond.	1 februari 2024		De memo voor secure data exchange is ingediend bij de stuurgroep. Definitief Plan van Aanpak moet nu afgerond en ingediend worden.
		B.11.9	Implementatie van M 365	4. Afronden aanbesteding implementatie MS365	1 maart 2025		De volgende pilot-projecten staan gepland voor ministeries van Algemene Zaken, Economische Ontwikkeling, Justitie, Financiën (incl. Belastingdienst) en Bestuur, Planning en Dienstverlening.
		B.11.10	Aanpassing registraties en data verbetering.	2. Verkenning strategische systemen	1 maart 2024		Het is in het eerste kwartaal niet gelukt om een geschikte (lokale) projectleider te vinden.
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1	Besluitvorming over implementatiemogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	3. Uitvoering besluitvorming.	n.n.b.		

Thema C: Belastingen

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
C.1 Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen: - Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. - Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. - Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.	C.1.2 Uitvoering Quickwins uit het PVA.	3. Staten hebben het eerste deel van de veegwet vastgesteld. Wetswijziging herstelt omissies in of past diverse oudere landsverordeningen aan, voert aanbevelingen van OESO door en implementeert adviezen van Curaçaose adviesorganen.	1 april 2024		De centrale commissie heeft het ontwerp reeds behandeld, de openbare behandeling in de Staten wordt verwacht. Voor de zekerheid is dit item in de tweede uitvoeringsagenda opgenomen met als datum 1 mei 2024.
		4. Staten hebben de wetswijziging omzetbelasting (OB) vastgesteld. Wetsvoorstel maakt uitzonderingen op OB-verplichting mogelijk en wijzigt wijze van inning van een deel van de verschuldigde OB.	1 juli 2024		Het adviesproces is gaande, de datum van 1 juli 2024 is ook in de tweede uitvoeringsagenda ongewijzigd opgenomen en lijkt haalbaar.
		7. De Staten hebben wetswijzigingen gebaseerd op het visiedocument IB & WB vastgesteld. Wetsvoorstel moet versimpelingen realiseren, mazen dicht en effectiviteit verbeteren.	Q4 2024		De afdeling Wetgeving en Juridische Zaken is bezig met toetsing van dit ontwerp. Na verwerking hiervan door de afdeling Fiscale Zaken kan het ontwerp worden aangeboden aan de adviesorganen. Het ontwerp is onlangs alsnog met TWO gedeeld, zodat TWO een appreciatie op dit ontwerp kan leveren.
	C.1.4 Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	1. De visie op de hervorming van het belastingstelsel is geactualiseerd en vastgesteld.	Q2 2024		Dit visiedocument is in de laatste fase van het ontwerp. Deling van dit concept met TWO is aangekondigd, maar heeft nog niet plaatsgehad.
C.4 Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.5 Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	6. Het organisatieschema en functiehuis van de nieuwe belastingdienst zijn in concept gereed	Q1 2024		Dit resultaat is voltooid.
		7. Ontwerp voor organisatieonderdeel informatiemanagement is gereed, informatiemanager is in functie.	Q1 2024		Dit resultaat is voltooid.
		3. Afgeronde nulmeting naar functioneren Douane Curaçao	31 maart 2024		De nulmeting is nagenoeg voltooid; afronding wordt verwacht in de eerste week van april.
	C.4.6 Op basis van bestaand en aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Douane kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	1. Vastgesteld plan van aanpak voor de modernisering en optimalisering van de Douane.	Q2 2024		Plan van aanpak zal worden opgesteld op basis van de resultaten van de nulmeting.

C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1	Belastingregeling overeenkomen	2. Regeling heeft adviestraject doorlopen en is behandeld in de parlementen.	1 februari 2024		De BRNC is reeds behandeld in de parlementen van Nederland en Curaçao afzonderlijk. De verwerking van de nota naar aanleiding van het verslag van het parlement van Curaçao heeft enige vertraging opgelopen. Wanneer deze nota beschikbaar komt kan definitieve behandeling volgen als Rijkswet in de Tweede Kamer. Dit item is daarom in de tweede uitvoeringsagenda van 2024 opnieuw opgenomen met als datum 1 april 2024.
-----	---	-------	--------------------------------	--	-----------------	--	---

Thema D: Financiële sector

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting	
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.2 Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	1. Als onderdeel van de Enniaresolutie is in het hoofdlijnenakkoord bepaald dat de opname van de actiepunten onder Thema D in de uitvoeringsagenda staat.	Doorlopend		Als onderdeel van de afspraken in het kader van de Ennia-resolutie (i.c. het Hoofdlijnenakkoord d.d. 15 december 2023 en de daarop betrekking hebbende moties van de Staten), zijn en worden door de CBCS de nodige hervormingen doorgevoerd ter versterking van het toezicht op de financiële sector, zoveel mogelijk rekening houdend met IMF adviezen.
			3. Inrichten Financiële Stabiliteitscomité t.b.v. beleidsdialog met Min Fins Curaçao en Sint Maarten	31 maart 2024		Het gezamenlijke verzoek aan het IMF door de Centrale Bank en de regeringen van Curaçao en Sint Maarten t.b.v. de institutionele vormgeving van het comité is opnieuw besproken. Afgesproken is dat het verzoek op korte termijn zal worden verstuurd.
			4. Strategische Review toekomstige financiële sector	30 september 2024		In het tweede kwartaal 2024 zal de opdracht gegund worden voor de uitvoering van de strategische review.
			5. Afronden implementatie Risicogericht toezicht	31 december 2024		De uitvoering van dit project ligt op schema. Er zijn inmiddels voor alle systeem-relevante en anderszins belangrijke onder toezicht staande instellingen de nodige risicoprofielen opgesteld.
			7. Review resolutieraamwerk en implementatie DGS	31 december 2024		Tot op heden lag de nadruk vooral op de actuele casuïstiek. Er wordt thans gewerkt aan een plan van aanpak om tot een duurzame invulling te komen voor een resolutieraamwerk. De werkzaamheden rondom de implementatie van DGS liggen op schema om in het derde kwartaal van 2024 afgerond te worden.
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1 Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	3. Wetgevingskalender implementeren: a) Lv toezicht virtuele activa dienstverleners; b) Lv betaaldienstverleners; c) Lv toezicht pensioenen	Doorlopend		Er is regelmatig overleg met de regeringen over de voorbereiding van de noodzakelijke wetgeving, een en ander conform een prioriteitenlijst.
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2 Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	Doorlopend		De voorbereidingen met betrekking tot de herziening van het Centrale Bankstatuut zijn vergesorderd.

Thema E: Economische hervormingen

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting	
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1	Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	6. Implementatieagenda opgesteld.	1 juli 2024	Het dialoog met sociale partners (vakbonden en werkgevers) is lopende, als ook het besluitvormingsproces met SOAW en de SVB. Er wordt een plan van aanpak opgesteld voor de verdere begeleiding van dit proces (zie ook E.4.1.5).
				7. Implementatieagenda vastgesteld.	1 augustus 2024	Zie toelichting E.1.1.6.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.2.0	Activiteit nader in te vullen			Deze maatregel wordt deels via E.3 (illegale tewerkstelling buitenlandse arbeiders) opgepakt. Bij de aanstaande herijking van de rapportagemethodiek worden deze activiteiten gestroomlijnd.
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1	Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten, inclusief verbeteren van de toelatingsketen.	8. Vastgesteld plan van Aanpak waarin hervormingsmaatregelen worden voorgesteld.	30 november 2023	Het plan is goedgekeurd door de RvM. Voorbereidende werkzaamheden worden nu door de werkgroep uitgevoerd.
				9. Start implementatie hervormingsmaatregelen.	30 november 2023	Gezien het plan van aanpak is goedgekeurd, kan de implementatie van start
				10. Start nader onderzoek	n.n.b.	Afgesproken is om niet op korte termijn hiermee te starten omdat het nu te veel vraagt van de organisatie.
	E.3.3	Doorlichting van de Arbeidsinspectie SOAW	6. Programma modernisering inspectie SOAW is afgerond.	30 juni 2024	De brief inzake de integrale aanpak sociale zekerheid en zorg is geagendeerd in de RvM.	
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1	Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen (behoudens zorggerelateerd). Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	4. Advies minister SOAW over integrale aanpak sociale zekerheid en zorg is aangeboden aan de Raad van Ministers.	1 december 2023	De brief inzake de integrale aanpak sociale zekerheid en zorg is geagendeerd in de RvM. TWO wordt benaderd (na besluitvorming door de Raad van Ministers) om deskundigen uit te nodigen voor een presentatie.
				5. Het (participatief) formuleren van beleidsvoorstellen en het presenteren van deze beleidsvoorstellen ter besluitvorming aan de Raad van Ministers.	1 juli 2024	De maatschappelijke consultatie is gaande. Het plan van aanpak voor communicatie, participatie en procesbegeleiding wordt ontwikkeld en wordt met de uitvoering gestart. Op 18 april vindt een brede consultatie van sociale partners plaats. Deelrapporten worden gepubliceerd uiterlijk Q3 - 2024. De hervormingsvoorstellen worden ter besluitvorming aan de Raad van Ministers aangeboden.

			6. Opgestelde en vastgestelde roadmap voor de implementatie.	1 juli 2024		Roadmap wordt vastgesteld aansluitend aan de goedkeuring van de hervormingsvoorstellen, uiterlijk Q3 - 2024.
		E.4.2	Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	9. Implementatieplan Knelpuntenanalyse Sociale Voorzieningen wordt uitgevoerd en gemonitord.	15 december 2024	SOAW monitort de uitvoering van het implementatieplan. Het plan bestaat uit een aantal projecten die zijn opgestart, o.a. het ontwikkelen van een integrale visie op bijstand en mogelijke wijzigingen in landsverordeningen, maatschappelijke activering en toeleiding naar arbeidsparticipatie, alsook het reviseren van beleid over de kosteloze rechtskundige bijstand. Ook is geïnventariseerd op welke onderdelen additionele juridische ondersteuning nodig is vanuit TWO.
		E.4.3	De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	4. Halfjaarlijkse rapportage waaruit blijkt dat Curaçao het structurele evenwicht in het schommelfonds bewaakt en zonodig maatregelen neemt om genoemd evenwicht te realiseren.	Halfjaarlijkse rapportage van de werkgroep SVB per 30 juni en 31 december	Het schommelfonds vertoonde eind december 2023 een overschot. De werkgroep rapporteert hieromtrent eind juni 2024 weer.
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door de TWO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	E.5.0	Activiteit nader in te vullen			deze activiteit krijgt nader vorm nadat de RvM besluiten heeft genomen over de hervormingsmaatregelen.

E.6	<p>Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen.</p> <p>Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	E.6.3	Aanpak 'red tape' en 'cost of doing business'	8. Implementatie programma ter verbetering van het ondernemerschapsklimaat: vermindering red tape	1 januari 2025		Het programma is gestart. In de afgelopen periode zijn onder meer voorbereidingen getroffen (overleg met leveranciers, opstellen PvA) voor het verbeteren van het register Kamer van Koophandel.	
				9. Implementatie programma ter verbetering van het ondernemerschapsklimaat: verlagen cost of doing business	1 januari 2025		Het programma is gestart. In de afgelopen periode zijn onder meer gewerkt aan een vernieuwd energiebeleid voor ondernemers met Aqualectra en een PvA opgesteld voor digitalisering van het MKB.	
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied: dit wordt doorgeschoven naar een volgende agenda.					Er is afgesproken dat er met stakeholders gewerkt gaat worden aan een gebiedsvisie voor het Schottegat.
		E.6.6	Het opstellen van een Theory of Change	2. Opstellen roadmap.	1 april 2024		Voor 'verminderen red tape' en 'verlagen cost of doing business' ligt er een roadmap, o.b.v. de eerder opgestelde Theory of Change.	
		E.6.7	Toepassen aanbevelingen rapport The Curaçaoan economy in relation to other small island states	1. Appreciatie aanbevelingen	1 februari 2024		MEO laat doorwerking van bilateral trade agreements onderzoeken door universiteiten uit Curaçao en Trinidad en Tobago. Het schaft een Tourist Statalite account aan, om ontwikkeling van de toeristische sector goed te kunnen volgen.	
		E.6.8	Implementeren Economische Gebiedsvisie Binnenstad	1. Start uitvoering programma o.b.v. gebiedsvisie.	1 maart 2024		De start van het programma is voorbereid. Er volgt (met enige vertraging) een verzoek voor de inzet van een gebiedsmanager. De ToR daarvoor zal naar verwachting 12 april voltooid zijn.	
		E.6.9	Verbeteren samenwerking t.b.v. schaalvergroting	1. Analyse onderzoeksrapport mededinging in Curaçao	1 april 2024		Het onderzoek is afgerond. MEO en FTAC hebben voorbereidingen getroffen om gebruiksvriendelijker publiceren toegestane werkwijzen mogelijk te maken (i.h.k.v. verminderen red tape E.6.3). De mededingingsautoriteit in Aruba en mededingingsautoriteit in Curaçao ondertekenden een samenwerkings-overeenkomst.	

E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1	Duurzame versterking van Domeinbeheer.	2. Vaststellen hoofdlijnen van de nieuwe inrichting van Domeinbeheer door RvM.	n.n.b.		De hoofdlijnen zijn gereed, aanbieden aan de RvM gebeurt in afstemming met programma implementatie VFO (B.4.1.)
				4. In gebruik nemen financiële kaders, een position paper en interne afspraken Domeinbeheer, intern VVRP met ministerie van Financiën.	31 december 2024		De nieuwe financiële kaders zijn in gebruik genomen. Hier wordt mee geëxperimenteerd bij gebiedsontwikkeling Rif en voor 1 juli 2024 geëvalueerd.
		E.7.2	Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	6. Koppelen administratie uit te geven kavels en te ontwikkelen gronden aan het GIS-systeem	1 april 2024		Het op orde brengen van de administratie van uit te geven kavels en te ontwikkelen gronden is nagenoeg afgerond. Wat moet volgen is het intrekken van erfpachtcontracten en opties, als deze niet zijn betaald, danwel indien de afgesproken bebouwing niet is gerealiseerd.
				E.7.3	Schoon door de poort.	3. Formaliseren van in aanmerking komende illegaal geoccupeerde gronden en verlengen verlopen erfpacht gronden	1 maart 2024
		E.7.4	Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	2. Uitwerking principenota's over gebiedsontwikkelingen Rif en Colon	1 april 2024		Als onderdeel van de uitwerking van de nota's is de grondexploitatie Colon goedgekeurd door RvM. De aankoop van het Chephacu gebouw is goedgekeurd.
				3. Afronden principenota's gebiedsontwikkeling Zakito en Maria Maai	n.n.b.		
				5. Position paper Ruimtelijke Economische Strategie opgeleverd. Dient als basis voor strategische beleidsvorming VVRP.	31 maart 2024		De position paper is tijdig afgerond en wordt aangeboden aan de RvM.
E.7.5	Bijdrage aan de overheidskas.	2. Verzenden facturen ter waarde van NAF 2,5 miljoen in 2024	31 maart 2024		Er is gekozen om de target t.w.v. NAF 2,5 miljoen voor 2024 gelijk te stellen aan die van 2023.		

Thema F: Zorg

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
<p>F.1 Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - op peil houden beschikbare IC-capaciteit; - versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) - op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); - vergoten en op peil houden testcapaciteit; - invoeren syndroom surveillance; - garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; - Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin). 	<p>F.1.1 Doorlopend</p>		<p>Doorlopend</p>		<p>In de praktijk verloopt de monitoring en rapportage van de uitvoering van deze maatregel via het Vierlandenoverleg.</p>

F.2	<p>In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit. 	F.2.2	<p>Voorstel om in gezamenlijkheid (Dutch Caribbean Hospital Alliance (DCHA) + het platform voor Zorgverzekeraars CAS-BES (PSZ)) een programma van eisen op te stellen waarop een (op kwaliteit en kosten gebaseerde) inventarisatie van tarieven van de bij DCHA aangesloten ziekenhuizen en zorginstellingen op andere bestemmingen (Colombia, Dominicaanse Republiek, Nederland) gestoeld zal worden.</p>	Doorlopend		<p>In de praktijk verloopt de monitoring en rapportage van de uitvoering van deze maatregel via het Vierlandenoverleg.</p>
F.3	<p>Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.</p>	F.3.1	<p>Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.</p>	31 maart 2024		<p>Het deelrapport 'Care' is in concept opgeleverd en wordt door NHC en TWO geapprecieerd. Vanwege de noodzaak tot nader onderzoek en advies met betrekking tot de noodzakelijke stelselwijziging voor een duurzame financiering van de zorg, is het deelrapport 'Cure' vertraagd.</p>
		F.3.2	<p>De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.3.3).</p>	31 mei 2024		<p>Voordat een plan van aanpak voor de stelselwijziging kan worden vastgesteld, zal eerst het rapport stelselwijziging opgeleverd moeten worden.</p>
			<p>4. Halfjaarlijkse rapportage waaruit blijkt dat Curaçao het structurele evenwicht in het schommelfonds bewaakt en zo nodig maatregelen neemt om genoemd evenwicht te realiseren.</p>	Halfjaarlijkse rapportage van de werkgroep SVB per 30 juni en 31 december		<p>Het schommelfonds vertoonde eind december 2023 een overschot. De werkgroep rapporteert hieromtrent eind juni 2024 weer.</p>

		F.3.3	Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	8. Periodiek overleg over voortgang uitvoering spoor 1 plan van aanpak verduurzaming exploitatie CMC.	Maandelijks vanaf 30 maart 2023.		Het periodiek overleg heeft conform afspraak plaatsgevonden.
				9. Opgeleverd onderzoeksrapport kostprijs en doelmatigheid CMC (en AAH).	29 februari 2024		Een onafhankelijk onderzoeksbureau heeft het onderzoek naar de doelmatigheid van de bedrijfsprocessen van CMC ("spoor 2") uitgevoerd en daarover reeds gerapporteerd. De vaststelling van de aanbevelingen is echter voorlopig aangehouden, omdat daarna (vanwege de samenhang met spoor 2) besloten is om het onderzoeksbureau een "second opinion" te doen afgeven over de oplossingsrichting voor spoor 1. Bij de uitvoering van een nader onderzoek in het kader van spoor 1 is door een aanvullend informatieverzoek enige vertraging opgelopen, waardoor de gecombineerde rapportage over spoor 1 en 2 uiterlijk eind april 2024 wordt verwacht.
				10. Besluit van de regering inzake een structurele regeling voor de kosten van zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten.	30 juni 2024		Voordat besloten kan worden over een structurele regeling voor de kosten van zorg aan ongedocumenteerden en onverzekerde patiënten, zal eerst het rapport inzake de stelselwijziging opgeleverd moeten worden.
				11. Officieel instellen van de Curaçaose Zorgautoriteit.	30 juni 2024		Het wetsvoorstel is in het eerste kwartaal van 2024 voor advies aan de adviesorganen aangeboden. De datum van vaststelling is met een maand geactualiseerd en is nu naar 31 juli 2024

Thema G: Onderwijs

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting
<p>G.1 Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderwijskwaliteit, lesmethoden en – middelen; - aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; - doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); - doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; - versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; - samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). <p>Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	5. Opgestelde theory of change en onderliggende roadmap.	1 december 2023	De aanscherping van de ToC-resultaten in onderwijskundige termen is gereed. De prioritering van de activiteiten uit de ToC is voltooid. De fasering van de geprioriteerde activiteiten, de feitelijke Roadmap, is recentelijk opgeleverd.
			6. Vastgestelde aanvullend onderzoeksvoorstellen.	1 december 2023	De onder G.1.1.7 genoemde aanvullende onderzoeken kunnen in voorstellen definitief worden gemaakt en vastgesteld, aangezien de Roadmap is opgeleverd.
			7. Aanvullend onderzoek is afgerond.	31 juli 2024	In het Programma Mehorashon di Enseñansa worden de hier genoemde aanvullende onderzoeken als 'programmaliijnen' onderscheiden. Voor programmaliijn 1: Versterken primaire onderwijsprocessen (waar deze twee onderwerpen onder vallen) heeft de aftrap plaatsgevonden op 13 maart jl. Het expertteam en de trekkers zijn aangewezen.
	G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	10. Vastgesteld strategisch huisvestingsplan.	31 januari 2024	Datum is geactualiseerd omdat het proces waarbij bepaald wordt hoe het structurele onderhoud aan schoolgebouwen organisatorisch duurzaam belegd kan worden, meer overleg nodig heeft. Daarnaast is de verwachting dat het spreidingsplan en bijbehorende stakeholderconsultaties meer tijd vergt.
			12. Functionerende uitvoeringsstructuur ten behoeve van het project achterstallig onderhoud schoolgebouwen.	31 december 2023	De coördinatie en technische aansturing functioneren naar behoren. Deze activiteit is daardoor voltooid en kan van de uitvoeringsagenda worden gehaald.
			13. Operationele duurzame en toekomstbestendige uitvoeringsstructuur onderhoud scholen.	31 maart 2024	Dit zal gaan spelen nadat de eerste fase van het strategisch huisvestingsplan (G.1.2.10) is vastgesteld. De bestemming van het regulier achterstallig onderhoud zal in overeenstemming met het spreidingsplan worden uitgevoerd.
			14. Uitgevoerd onderhoud scholen fase 1.	30 juni 2024	De werkzaamheden zijn op schema en de verwachting is dat de scholen op tijd worden opgeleverd voor 30 juni 2024.
			15. Uitgevoerd onderhoud scholen fase 2.	31 december 2024	In februari is er gestart met het onderhoud in de tweede fase. De verwachting is dat in de zomer het onderhoud aan alle scholen van fase 2 is gestart.

		G.1.3	Uitvoeren acties die volgen uit de doorlichting van het onderwijsbestel.	1. Vastgestelde actieplannen voor prioriteiten Curaçao.	1 maart 2024		De plannen van aanpak zijn nog niet allemaal opgeleverd en vastgesteld. Aan het plan voor het Doorontwikkelen van de centrale onderwijsapplicatie wordt de komende tijd de laatste hand gelegd. Voor het plan Benchmark salariering zal extra tijd en inzet worden vrijgemaakt. Optimaliseren lerarenopleiding en de evaluatie personeel ten opzichte van het beroepsbeeld zullen overgaan naar de activiteiten die in de Roadmap staan.
				2. Plannen van aanpak verbetervoorstellen voor de langere termijn zijn opgesteld, vastgesteld door de Minister, ingediend bij en goedgekeurd door NHC en TWO	1 januari 2024		Nu de Roadmap gereed is zullen in de komende tijd activiteiten die op de UA ondergebracht worden gezamenlijk worden bepaald.

Thema H: Versterken rechtsstaat

Maatregel	Uitwerkingsactiviteit	Beoogde resultaten	Deadline	Status	Toelichting		
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	H.1.1	Doorlopend	Doorlopend			
		H.1.3	Opstellen realistisch meerjareninstroomplan met financiële paragraaf ter garandering operationele uitvoeringscapaciteit van alle H1-instellingen.	3. Opgestelde instroomplanning en instroomopgave voor het OM.	1 juli 2024		Analyse is in uitvoering en verloopt naar tevredenheid. Na advies HRO moet een aantal functies opnieuw geëvalueerd worden in fuwasys en is overleg nodig tussen het Ministerie van Justitie, HRO, OM en het externe bureau om e.e.a. recht te trekken. Vooruitlopend hierop kan het OM alle functies die na 1 januari 2023 vacant zijn geworden, per direct opvullen.
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1	Projectfase uitvoeren op basis van vastgesteld plan van aanpak.	6. Hoofdstuk 3 concept wetsontwerp gereed	30 juni 2024		Het opstellen van hoofdstuk 3 van het concept-wetsontwerp verloopt volgens planning.
				7. Uitvoeringstoets wetsontwerp	n.n.b.		De uitvoeringstoets van hoofdstuk 2 van het concept-wetsontwerp verloopt volgens planning.
				8. Duidelijkheid bijstandsverzoek landen	n.n.b.		De contouren van de invulling van het bijstandsverzoek zijn bekend, maar nog niet geconcretiseerd en besproken met de werkgroep door capaciteitsproblemen bij JenV.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.3	Verbeterde operationele sturing van het CF conform de aanbevelingen van de Raad voor de Rechtshandhaving (resultaat 1 plan van aanpak).	2. Herzien en door de minister van Justitie van Curaçao vastgesteld handboek.	1 juli 2024		Concept-handboek is uitgezet voor feedback. Naast het reguliere handboek wordt ook een verkort handboek voor projecten ingediend door uitvoeringsorganisaties opgesteld. Curaçao heeft meer tijd nodig voor het afronden van het Handboek Beheer Derdengelden.
		H.12.5	Geoptimaliseerde organisatie door uitgewerkte en vastgestelde organisatie-inrichting en Administratieve Organisatie/ Interne Controle (resultaat 3 plan van aanpak).	2. Vastgestelde profielschetsen en procedure voor benoeming leden Criminaliteitsfonds Curaçao. 3. Gewijzigde en gepubliceerde Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds	1 juli 2024		De besluiten zijn reeds genomen, wordt definitief verankerd in het Handboek (zie H.12.3.2).
		H.12.6	Geformaliseerde en gecommuniceerde administratieve procedures en eisen voor projecten (resultaat 4 plan van aanpak).	1. Gecommuniceerde formele en materiele (administratieve) regelgeving, beleid en procedures aangaande.	Doorlopend		Dit beoogd resultaat is nog niet actueel, uitvoering is afhankelijk van de vaststelling van het handboek (zie H.12.3.2).
				2. Herziene en nageleefde administratieve procedures.	Doorlopend		Naleving wordt deels gerealiseerd met de invulling van de vacatures (H.12.3.1) en deels met de goedkeuring van het handboek in juli 2024 (H.12.3.2).

H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroommogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1	Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Geactualiseerde dienstplichtverordening.	n.n.b.	De werkgroep heeft na een grondige analyse besloten de uitvoering van deze uitwerkingsactiviteit te parkeren en prioriteit te geven aan de modernisering van de rechtspositieregeling (H.17.3.1).
		H.17.3	Opstellen moderne rechtspositieregeling voor Caribische beroepsmilitairen, inclusief wettelijke inkadering.	1. Vastgestelde gemoderniseerde rechtspositieregeling.	1 april 2024	Het Ministerie van Defensie Nederland combineert de feedback op de concept-Landsverordening en het concept-Landsbesluit (beide zijn aangeleverd door Curaçao) in concrete tekstvoorstellen. Vanuit WJZ wordt gewerkt aan een ondersteuningsverzoek om de rechtspositieregeling voor Caribische miliciens af te ronden (zie B.4.2.4).
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1	Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	11. Bijsturing project naar aanleiding van de evaluatie.	Doorlopend	De projectgroep heeft op 14 maart 2024 haar eindevaluatie van het pilotproject gepresenteerd aan de interministeriële werkgroep. Hiermee is dit beoogd resultaat afgerond.
				12. Opstellen contourenplan nieuwe opzet LWT.	1 april 2024	Aan de hand van de eindevaluatie van de pilot gaat de projectgroep een plan van aanpak opstellen met de daarbij behorende begroting voor de komende drie jaar.
				13. Evaluatie convenant Land Curaçao en Defensie.	31 maart 2024	Op 27 maart 2024 zijn partijen bijeengekomen op de Marinekazerne Suffisant om het nieuwe convenant te bespreken. Op basis van de besprekingen wordt gewerkt aan een schone versie.
H.19	Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online-kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdspad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1	Uitwerken maatregel deel 1 en deel 2	17. Concept LOK die voldoet aan de uitgangspunten van H19 en het plan van aanpak is aangeboden aan de Staten.	1 januari 2024	Het definitieve concept van de Landsverordening is op 20 december 2023 aangeboden aan de Staten en gedeeld met TWO. TWO heeft de resultaten van een toets van de mate waarin het wetsvoorstel voldoet aan de essentiële punten gedeeld met Curaçao. Hiermee is dit beoogd resultaat afgerond.
				18. LOK is vastgesteld en gepubliceerd.	31 januari 2024	Het concept is in de Centrale Commissie van de Staten van Curaçao behandeld. Op basis hiervan zijn de antwoorden op de vragen en een Nota van Wijziging opgesteld door het Ministerie van Financiën.
				19. Vergunningsverleningsproces en modelvergunningen zijn gereed en voldoen aan uitgangspunten H19 en het plan van aanpak.	1 juli 2024	Afhankelijk van de vaststelling van de LOK in de Staten van Curaçao (H.19.1.18).

			20. Inrichtingsplan (PvA) nieuwe toezichthouder is gereed en voldoet aan de LOK.	1 februari 2024		De nieuwe bestuurder is op 1 februari 2024 begonnen. Er is geen inrichtingsplan gedeeld en besloten dat eerst een visiedocument voor de CGA wordt opgesteld. Hierop zal een aangepast inrichtingsplan worden gebaseerd.
			21. Nieuwe toezichthouder kan optimaal haar taken uitvoeren.	1 juli 2025		Nog niet actueel.
	H.19.2	Er zijn waarborgen ingesteld die erop toezien dat het kansspelbeleid in Curaçao voorziet in de bescherming van minderjarigen en andere kwetsbare spelers	2. Beoordelen of de bestaande (lagere) regelgeving voldoende waarborgen biedt.	30 juni 2024		Nog niet actueel. Bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen de uitkomsten van het onderzoek naar gokverslaving (H.19.2.1) en de door de Staten van Curaçao vastgestelde LOK (H.19.1.18) worden meegenomen.